

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van VWS
t.a.v. Dhr. F.B. Kooiman
Directie Infectieziektebeleid

Ministerie van LNV
t.a.v. Dhr. mr. H.J. van Kasteel
Directie Dierlijke Agroketens en Dierenwelzijn

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T +31 88 689 8989
info@rivm.nl

Ons kenmerk
LCI/2025-0225

Behandeld door
LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

Datum 5 december 2025
Betreft Advies n.a.v. risk assessment hoogpathogene
aviaire influenza van 2 december 2025

Aanleiding

In wilde vogels wordt een zeer hoge incidentie van hoogpathogene aviaire influenza (HPAI) gezien, hoofdzakelijk in watervogels (tot 25% in wilde eenden). Ook vinden er sinds november 2025 veel uitbraken van HPAI plaats onder gehouden pluimvee. In de risk assessment (RA)-HPAI van 11 november 2025 is daarom het beroepsgerelateerde risico verhoogd naar 'gemiddeld'. Tevens was de verwachting hierbij dat in Nederland besmette zoogdieren en mutaties in het virus gedetecteerd zouden worden. In week 47, 2025 is bij een Nederlandse katten influenza A(H5N1)-virus clade 2.3.4.4b, genotype DI.2.1 vastgesteld, dat clustert met virussen die momenteel in Europa circuleren onder wilde vogels. Uit het nest van acht kitters zijn er tenminste zes overleden of geëuthanaseerd vanwege neurologische klachten, aannemelijk als gevolg van een besmetting met HPAI. Doordat de kitters zijn verkocht voordat ze ziek werden, zijn meerdere personen mogelijk blootgesteld geweest. Naar aanleiding van de [kamerbrief](#) over deze casus, rezen vragen over de monitoring van gezelschapsdieren op HPAI.

Situatie

Uit sequentieanalyse van het virus dat in de katten is gevonden, bleek dat er vier mutaties aanwezig waren. Het betrof twee mutaties die eerder in Nederland gevonden zijn, waaronder de PB2 E627K-mutatie die leidt tot verbeterde replicatie van het virus in zoogdieren en verhoging van het zoönotisch potentieel. De overige twee mutaties zijn niet eerder in Nederland gevonden en bevinden zich in het haemaglutininegen. Deze mutaties leiden mogelijk tot verhoogde bindingscapaciteit aan de $\alpha 2.6$ -receptor; de onzekerheid hiervan is hoog. Er zijn geen aanwijzingen dat het virus met deze mutaties zich heeft verspreid naar andere dieren of mensen.

Monitoring van HPAI-besmetting bij zoogdieren is in Nederland ingericht voor gevonden zieke of dode carnivoren (bijvoorbeeld vossen, dassen en

zeehonden) en op indicatie voor landbouwhuisdieren (bijvoorbeeld op gemengde bedrijven waar pluimvee met HPAI is gediagnosticeerd). Voor gevonden wilde zoogdieren met neurologische klachten wordt een melding gedaan bij de NVWA voordat een resultaat van diagnostiek bekend is. Er bestaat een discrepantie in monitoringsbeleid tussen potentieel besmette gehouden en wilde carnivoren. Er is nu geen monitoring ingericht voor gehouden carnivoren (katten en honden), terwijl de aard van het contact tussen diereigenaar en huisdier intensiever is dan tussen mensen en wild, en het contact daarmee gepaard gaat met een hogere kans op transmissie.

Datum
5 december 2025

Ons kenmerk
LCI/2025-0225

De Minister adviseert in haar [kamerbrief](#) dat *"Wanneer een kat ziekteverschijnselen vertoont die passen bij vogelgriep, nadat het dier mogelijk in contact is geweest met een besmette vogel, wordt geadviseerd direct een dierenarts te raadplegen en passende hygiënemaatregelen te nemen."*

Voor huisdieren is geen gestandaardiseerde routing ingericht voor diagnostiek. De diereigenaar draagt de kosten van het consult en de diagnostiek. Indien diagnostiek positief blijkt, geldt een [meldingsplicht](#), op basis waarvan de NVWA acteert. Als mogelijke blootstelling van personen heeft plaatsgevonden, zal de NVWA de lokale GGD betrekken. De GGD kan dan maatregelen nemen die vergelijkbaar zijn met de maatregelen die gelden voor personen die onbeschermd zijn blootgesteld aan besmet pluimvee.

Conclusies en adviezen

Het snelle ontstaan van mutaties van het vogelgriepvirus in een geïnfecteerde kat en het stapelen van meerdere mutaties is een zorgelijke, maar niet onvoorziene, ontwikkeling.

De huidige routing van diagnostiek bij huisdieren is te traag voor de GGD om tijdig preventieve maatregelen te adviseren als personen zijn blootgesteld aan besmette huisdieren. Deze routing voldoet bovendien niet om een representatief en actueel zicht te hebben op HPAI-besmettingen bij huisdieren. Dit komt mede doordat de kosten van diagnostiek bij de diereigenaar komen te liggen, wat ertoe kan leiden dat wordt afgezien van diagnostiek.

De huidige preventieadviezen t.a.v. huisdieren vermeld op [Rijksoverheid.nl](#) worden voor nu voldoende geacht.

De RA-HPAI-groep adviseert om in de huidige situatie van zeer hoge HPAI-prevalentie onder wilde vogels, laagdrempelige diagnostiek in te richten voor HPAI-verdachte huisdieren die voldoen aan een nauwe (specifieke) casusdefinitie. Het doel hiervan is om in geval van positieve diagnostiek snel blootgestelde personen te inventariseren en maatregelen te nemen, en om een beter zicht te krijgen op besmetting van huisdieren. Voor personen blootgesteld aan besmette huisdieren worden dezelfde maatregelen voorgesteld als voor personen die onbeschermd zijn blootgesteld aan besmet pluimvee (Postexpositieprofylaxe + actieve monitoring).

Datum
5 december 2025

Ons kenmerk
LCI/2025-0225

In de hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Tot een nadere toelichting op dit advies ben ik graag bereid.

Hoogachtend,

Dr. Tjalling Leenstra, arts M+G
Hoofd Centrum Landelijke Coördinatie Infectieziektebestrijding
RIVM, CIB